

Teijon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma

Teijon kansallispuisto sijaitsee hemiborealisella kasvillisuusvyöhykkeellä Mathildedalin, Teijon ja Kirjakkalan kylissä Salon kaupungissa Varsinais-Suomen maakunnan kaakkoisosassa. Kansallispuisto perustettiin vuonna 2015 ja sen pinta-ala on 3 543 ha. Suurin osa kansallispuistosta kuuluu Teijon ylänkö (FI0200086) nimiseen Natura 2000 -alueeseen, mutta kansallispuistoon kuuluu myös Natura-verkostoon kuulumattomia alueita. Kansallispuistoa edelsi Teijon retkeilyalue, joka perustettiin vuonna 1991 ja lakkasi kansallispuiston perustamisen yhteydessä. Suunnitelma koskee ainoastaan Metsähallituksen hallinnoimia kansallispuistoon kuuluvia tai siihen liitettäviä alueita.

Teijon kansallispuisto sijaitsee Salon Perniössä vanhassa kulttuuriympäristössä. Aluekokonaisuuteen kuuluu jylhiä kallioalueita, järviä, erityyppisiä soita, korpipainanteita sekä erilaisia metsätyyppejä jalopuumetsistä karuihin kankaisiin. Alue on ylänköä, jonka järvet ovat yli 30 metriä merenpinnan yläpuolella. Karut silokalliot kohoavat korkeimmillaan 80 metriin ja lakialueilta avautuu järville kauniita näköaloja. Alueella on myös paljon soistumia, joiden koko vaihtelee kallionlakien pienistä rämepainanteista lähes sadan hehtaarin suoalueeseen Puolakka- ja Matildanjärvien välissä. Lisäksi alueeseen kuuluu Hamarinjärven itäpuolinen laaja suoalue sekä Punassuo. Suot ovat pääasiassa karuhkoja rämeitä ja nevoja, mutta alueella on myös pari rehevämpää korpea ja runsasravinteinen lähdeletto. Alueen metsät eivät ole kovin monimuotoisia eivätkä edustavia alueella tapahtuneiden hakkuiden jäljiltä. Kallionlakien harvat männiköt ja muutamat soistuneet, korpimaiset metsät ovat luonnontilaisimpia. Lehtoalueita esiintyy jonkin verran, edustavimpana näistä Sahajärven länsipuolella oleva lehto. Alueella sijaitsevat järvet ovat niukkaravinteisia ja ruskeavetisiä. Alueen järvet ovat enimmäkseen padottuja. Padot ja alueen lukuisat hiilimiilut liittyvät vuonna 1686 perustettujen Teijon ja Kirjakkalan ruukkien toimintaan. Kirjakkalan ruukkialueen 1800-luvulta peräisin olevat hirsirakennukset on kunnostettu alkuperäiseen ulkoasuunsa 2000-luvun alussa.

Virkistyskäyttö ja luontomatkailu on alueella vilkasta ja polku- ja palveluverkosto on rakennettu pitkälti retkeilyalueen aikana. Kävijöitä on viime vuosina ollut noin 95 000 vuosittain. Retkeilypalveluihin kuuluvat mm. n. 50 km erilaisia polkuja ja reittejä, yrityskäyttöön vuokrattu luontokeskus, vuokrattavia kämppejä ja tupia, laavuja, kota sekä tulentekopaikkoja ja pieni asuntovaunualue. Matkailun kehittämisessä yhteistyö Salon ja ruukkikylien matkailutoimijoiden kanssa on tärkeää.

Suunnitelmassa on määritelty kansallispuiston keskeiset suojelu- ja käyttöarvot:

- Luontoarvot: Keskeisimmät Natura 2000 -luontotyytit ovat humuspitoiset järvet ja lammet, lehdot, lähteet ja lähdesuot, letot, puustoiset suot, keidassuot ja luonnonmetsät muodostaen monipuolisen ja laaja-alaisen metsä- ja suoluontokokonaisuuden, jossa on lisäksi kalliomänniköitä, harjumetsiä, korpia sekä pienvesiä. Lajisto on monipuolista ja sisältää useita uhanalaisia lajeja, mm. sammalissa, jäkälissä ja linnustossa.
- Kulttuuriarvot: Kansallispuistossa on monia ruukkitoiminnan jälkeensä jättämiä arkeologisia kohteita sekä Kirjakkalan arvokas ruukkialue.
- Virkistys- ja luontomatkailukäyttö: Teijon kansallispuisto on monipuolinen ja suosittu ympärivuotinen retkeilykohde, jossa on noin 50 kilometriä reittejä ja polkuja. Alueen vetovoima perustuu saavutettavuuteen, vaihteleviin luonnon- ja kulttuurimaisemiin sekä toimiviin monipuolisiin palveluihin. Teijon kansallispuisto sijaitsee matkailullisesti kehittyvällä

alueella. Lähialueella on runsaasti matkailutoimijoita ja -yrityksiä, joiden kanssa kansallispuisto muodostaa houkuttelevan matkailualuekokonaisuuden.

- Luonnonvarojen käyttö: Alue on tärkeä hirven ja valkohäntäpeuran metsästysalue, mikä on huomioitu kansallispuistoa perustettaessa. Matildanjärveen istutetaan kirjolohta vuoden 2025 loppuun, mikä on ollut yksi alueen vetovoimatekijöistä. Muilla järvilla vapaa-ajankalastus on suosittua.

Suunnitelmassa on analysoitu keskeisiin arvoihin kohdistuvat uhat ja asetetut päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet uhkien torjumiseksi ja kansallispuiston kehittämiseksi.

Vyöhykealuejaolla ja palvelurakenteiden avulla kävijöitä ohjataan siten, että lajistolle ei aiheudu liikaa häiriötä ja kulumisvauriot jäävät mahdollisimman pieniksi. Kansallispuistossa on entisiä talousmetsiä, joiden luontotyyppien tilaa parannetaan mm. metsärakenteiden monipuolistamisella, vieraslajien torjunnalla ja palojatkumoiden ylläpidolla. Arvokkaat kulttuuriperintökohteet säilytetään tuleville sukupolville ja ne kertovat kävijöille alueen historiasta. Virkistyskäytössä ja asiakaspalvelussa tavoitteena ovat laadukkaat ja monipuoliset palvelut erilaisille käyttäjäryhmille. Luontomatkailussa Metsähallitus tekee yhteistyötä matkailuyrittäjien ja Yrityssalon kanssa. Hirvi- ja valkohäntäpeurakantoja hoidetaan kestävästi osana laajempaa kannanhoitoa ja kansallispuiston muuhun käyttöön sopeutettuna sekä niin, että hirvieläinkannoista johtuvia liikennevahinkoja sekä vahinkoja maa- ja metsätaloudelle vähennetään.